

Latvijas Republikas amatizglītības koncepcija

Apstiprināta Latvijas Republikas Izglītības ministrijas kolēģijā
1992.gada 30.jūnijā

Republika atjauno amatizglītību noteiktu ekonomisku, tautsaimniecisku un kultūrpolitisku mērķu sasniegšanai.

1. Amatizglītības mērķi un uzdevumi

- 1.1. Saglabāt amatizglītības pārmantojamību, nodrošināt amatizglītības attīstību atbilstoši tautsaimniecības vajadzībām.
- 1.2. Teorētiski un praktiski sagatavot kvalitatīvus speciālistus individuālu pasūtījumu un pakalpojumu veikšanai.
- 1.3. Sniegt nepieciešamās zināšanas amatniecības uzņēmumu veidošanai un vadīšanai.
- 1.4. Sagatavot amatniecības speciālistus RRR (remontēšana, rekonstrukcija, restaurācija) darbu veikšanai.
- 1.5. Sagatavot speciālistus moderno rūpniecisko tehnoloģiju uzstādīšanai, regulēšanai un remontēšanai.
- 1.6. Sagatavot speciālistus rūpnieciskā dizaina paraugu gatavošanai.
- 1.7. Sagatavot speciālistus mākslas objektu (tēlniecības rekvizītu u.tml.) realizācijai.
- 1.8. Sagatavot speciālistus pedagoģiskai darbībai.
- 1.9. Sagatavot speciālistus zinātniskai darbībai.
- 1.10. Sagatavot speciālistus administratīvai darbībai.
- 1.11. Sniegt amatizglītību invalīdiem fizisko un garīgo spēju rehabilitācijai.
- 1.12. Organizēt pārkvalifikāciju.
- 1.13. Organizēt amatizglītības papildināšanu.

2. Funkciju sadalījums amatizglītības organizēšanā

- 2.1. Darba devēju organizāciju (Amatniecības kamera) funkcijas:
  - 2.1.1. izstrādāt un apstiprināt amatizglītības programmas;
  - 2.1.2. izstrādāt kvalifikācijas piešķiršanas kārtību;
  - 2.1.3. izstrādāt zeļļu un meistarību pārbaudes programmas;
  - 2.1.4. organizēt un pārraudzīt mācekļu un zeļļu apmācību, kvalificēt tos;
  - 2.1.5. izstrādāt priekšlikumus amatizglītības mācību iestāžu tīklu izveidei;
  - 2.1.6. organizēt kursus, kvalifikācijas celšanu un pārkvalifikāciju amatniecībā.
- 2.2. Darba ņēmēju organizācijas (arodbiedrību) funkcijas:
  - 2.2.1. izstrādāt nolikumus darba drošības tehnikas, ugunsdrošības un ražošanas sanitārijas prasībām;
  - 2.2.2. izstrādāt nolikumus pabalstiem nelaimes gadījumos un arodslimībās;
  - 2.2.3. piedalīties apmācību programmu sastādīšanā priekšmetu grupās, kuras skar darba devēju intereses;
  - 2.2.4. piedalīties darbavietu atestāciju komisijās.
- 2.3. Amatizglītības mācību iestāžu funkcijas:
  - 2.3.1. organizēt amatizglītības iestāžu darbu atbilstoši to statūtiem;
  - 2.3.2. izvēlēties un izstrādāt apmācību metodes atbilstoši vispārējās izglītības un amatizglītības standartu sasniegšanai;

- 2.3.3. izveidot mācību metodisko un metodoloģisko nodrošinājumu;
- 2.3.4. racionāli izmantot valsts un citu avotu līdzekļus skolas uzdevumu izpildē.
- 2.4. Valsts (Izglītības ministrijas) funkcijas amatizglītībā:
  - 2.4.1. piedalīties budžeta līdzekļu nodrošināšanā valsts amatniecības skolām. Kontrolēt to mērķtiecīgu izlietojumu;
  - 2.4.2. piedalīties valsts politikas realizācijā amatizglītības skolu sistēmas izveidē un pārveidē;
  - 2.4.3. piedalīties mācību iestāžu licencēšanā, akreditēšanā;
  - 2.4.4. koordinēt vispārējo un profesionālo priekšmetu saturu saskaņošanu un integrāciju;
  - 2.4.5. organizēt valsts standartu izpildi vispārizglītojošos priekšmetos;
  - 2.4.6. izstrādāt amatizglītību apliecinošu dokumentāciju.

3. Kadri amatizglītībā

- 3.1. Amatizglītību realizē amatniecības teorijas un prakses speciālisti.
- 3.2. Amatizglītības speciālistu pedagoģisko un zinātnisko kvalifikāciju novērtē un atestē nozares Zinātniskā padome. Amatniecisko tehnoloģiju zinātnisko padomi izveido sadarbībā ar Izglītības ministrijas Zinātņu departamentu un Latvijas Zinātņu padomi. Amatniecības izglītības veidošanās procesā Amatniecisko tehnoloģiju zinātnes padome darbojas pie Amatnieku profesionālas organizācijas.
- 3.2. Amatniecības izglītības speciālistu praktisko kvalifikāciju novērtē nozares Amatu padome.
- 3.3. Amatniecības izglītības iestādes atbilstoši savai kompetencei un funkcionālo uzdevumu veikšanai pieaicina citu nozaru zinātnes un prakses speciālistus.

4. Amatizglītības mācību bāze

- 4.1. Mājamatniecības iekārtas un darbnīcas.
  - 4.2. Vispārizglītojošo iestāžu mājturības un amatu mācības kabineti un darbnīcas.
  - 4.3. Speciālo arodu, amatu, mākslas skolu telpas.
  - 4.4. Individuāli strādājošo amatu meistarų darbnīcas.
  - 4.5. Amatniecības uzņēmumi.
  - 4.6. Mācību zonas (saliņas) rūpnieciskos uzņēmumos.
  - 4.7. Speciāli iekārtotas telpas pulciņos, tautas amatu studijās, amatniecības centros, tautas augstskolās.
- Amatizglītības praktisko darbu mācību bāze nav ierobežota no amatniecības pakalpojumu sniegšanas vai individuālu pasūtījumu izpildīšanas. Amatizglītības mācību bāze var piederēt privātpersonām, organizācijām, pašpārvaldēm, valstij.
- Amatizglītības mācību bāzes kvalitāti raksturo iespējas realizēt tehnoloģiski pareizu, higiēnas un darba drošības tehnikas prasībām atbilstošu apmācību procesu.
- Amatniecības mācību bāzes kvalitāti nosaka Amatniecības profesionālās organizācijas mācekļu vai zeļļu apmācības uzraudzības komisija.
- (SHĒMA)

5. Amatizglītības mācību iestādes

5.1. Īpašas audzināšanas amatizglītības klases (skolas) palīdz bērniem ar amatizglītības iespējām pārvarēt garīgo un fizisko atpalicību un sasniegt vispārējās izglītības pamatlīmeni (16.-18. dzīves gadā).

5.2. Padziļinātas apmācības amatniecības klases (pamatskolas) palīdz bērniem vispārējās izglītības iegūšanas laikā gūt panākumus amatizglītībā.

Institūcijas 5.1. un 5.2. nav pieskaitāmas pie amatizglītības profesionālām skolām un negarantē dokumentu, kas kalpo profesijas apliecināšanai.

5.3. Amatniecības skolas (zeļļu skolas) dod profesionālu amatizglītību amatniecības reproduktīvā līmeņa sasniegšanai. (Apmācības ilgums atkarībā no amata 2-4 gadi pēc pamatskolas vai vidusskolas beigšanas.)

5.4. Amatniecības vidusskolas paralēli zeļļa kvalifikācijai ļauj iegūt pilnu vispārējo vidējo izglītību ar tiesībām iestāties jebkurā augstskolā. (Mācību ilgums 5 gadi, audzēkņus vēlams komplektēt no 5.2.)

5.5. Amatniecības meistarību skolas (koledžas, tehnikumi) - augstākā amatu izglītība – dod amatniecības radoši produktīvu izglītību. Uzņem amata zeļļus un paralēli amata meistara izglītībai dod pedagoģisku izglītību amatu mācekļiem un zeļļu apmācīšanai savā uzņēmumā, zināšanas uzņēmumu veidošanai un vadīšanai.

5.6. Amatniecības izglītības augstskolas paralēli amatniecības augstākai profesionālai izglītībai dod arī akadēmisko izglītību, kas nepieciešama amatniecības jautājumu izpētes, pedagoģijas un nozares administrācijas darbiniekiem. Amatu augstskolas sagatavo speciālistus tautsaimniecību attīstošo uzdevumu risināšanai.

5.7. Amatniecības centri - Amatniecības centru uzdevums ir palīdzēt organizēt amatizglītību, dot iespēju risināt tālākizglītības jautājumus amatniecībā.

6. Amatniecības finansēšana

6.1. Amatizglītības iestādes, atbilstoši to funkcionālajiem uzdevumiem, finansē valsts, resori, pašvaldības vai privātpersonas.

6.2. Konkrētas mācību iestādes budžetā ieskaitāmi arī ienākumi no apmācību ražojošās darbības, saimnieciskās darbības, metodiskās darbības, zinātniskās darbības, kredītiem, organizāciju mērķieguldījumiem, ziedojumiem u.tml.

7. Amatizglītības koncepciju nosaka

7.1. Amatniecības un amatizglītības attīstība Latvijas Republikā līdz 1940.gadam (likumdošana).

7.2. Amatniecības un amatizglītības organizācijas, stāvoklis un prognozes ārzemēs.

7.3. Amatniecības un amatizglītības stāvoklis Latvijas Republikā šobrīd.

7.4. Rūpnieciskās ražošanas un arodizglītības stāvoklis un prognozes Latvijas Republikā.

7.5. Topošais likums "Par amatniecību".

7.6. Latvijas Republikas Izglītības likums.

7.7. Topošie un esošie Republikas likumdošanas akti, kuri ietekmē amatniecību (privatizācija, nodokļu politika, zemes izmantošana u.tml.).